

Gevangen in Jakarta

© 2022 Laurens Koehoorn / Uitgeverij U2pi

Titel: Gevangen in Jakarta

Auteur: Laurens Koehoorn

Omslagontwerp: Jeroen van der Starre

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag, www.uitgeveriju2pi.nl

Druk: jouwboekdrukkerij.nl

ISBN: 978 94 9329 937 5

NUR: 320

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Laurens Koehoorn

Gevangen in Jakarta

Avontuur - Seks - Drugs - Money

Maffia - Corruptie - Bajes

Voorwoord

De Tweede Wereldoorlog was voorbij. De Duitse soldaten waren vervangen door Engelstaligen. Voor ons – wij waren gelukkig nog klein – was iedere buitenlandse soldaat een Amerikaan en iedere Amerikaan een held. Amerikaans was in de mode, alles uit Amerika was goed, mooi en lekker. Wij verlangden ernaar om Amerikaan te zijn. Wisten wij veel.

Wij kinderen waren enorm in de ban van Amerika en speelden alleen nog cowboy en indiaantje, waarbij de cowboys natuurlijk dienden te winnen. Lukte dat niet, dan liep het steevast uit op ruzie. Vooraf was er ook altijd ruzie over het feit wie cowboy zou spelen en wie indiaan. Cowboys waren onze helden. Zo begon voor mij als kleine jongen de vrijheid.

Mijn moeder liep te zingen en mijn vader was weer thuis, al wist ik niet waar hij geweest was. Later werd mij duidelijk dat hij jarenlang in gevangenschap in Duitsland had gezeten, omdat hij bij de inval van Hitler in Nederland als huzaar zittende op zijn paard een Duitse tank wilde tegenhouden. Dat lukte niet en hij werd pardoes krijgsgevangene gemaakt. Het paard trouwens ook.

Op de radio werd destijds veel over Indonesië gesproken. Als kind hoorde ik dat wel, maar ik begreep natuurlijk niet wat daar aan de hand was.

Door het raam van het schamel ingerichte achterkamertje op de tweede etage in de Sleephellingstraat 29B op het Noordereiland te Rotterdam kon ik precies over het water van de rivier de Maas uitzien waar die rivier samenkomt met de Koningshaven. Kijkende naar het westen had je rechts de Maas en links de Koningshaven met de Koninginnebrug en de spoorbrug, tegenwoordig in de volksmond de Hef. Ik keek dan uit in westelijke richting over dat wat Prinsenhoofd heet en genoot van de zonsondergang, die ik kon zien over het dak van een paar lagere huizen in de Prins Hendrikstraat. Alle huizen op dat eiland bestonden (en nog) uit een begane grond, drie etages plus een zolder. Die twee panden in de Prins Hendrikstraat bestonden slechts uit de begane grond en één etage waar ik dus overheen kon kijken, dat kwam goed uit. Dat was dus het blok Sleephellingstraat – Prins Hendriklaan – Prins Hendrikstraat – Prins Hendrikkade: toen daar de straatnamen werden vastgesteld, was men wel erg koningsgezind. De oostelijke kant van dat gedeelte van de Prins Hendrikstraat stond nog overeind, het blok daarna was weg – waar nu onder andere de Meeuwenstraat is. Gebombardeerd of kapotgeschoten vanuit de Boompjes aan de overkant van de Maas. Waarschijnlijk door onze eigen troepen, aangezien de Maasbrug en de rest van de stad nog in handen was van ons, maar Rotterdam-Zuid inclusief het Noordereiland al door Duitsers was bezet. Het moet een aardig gevecht zijn geweest; diverse huizenblokken en gedeelten van de kaden van het eiland lagen in puin. Tot overmaat van ramp werd op veertien mei 1940 binnen een kwartier Rotterdam ook nog eens

platgebombardeerd om Nederland tot overgave te dwingen. Zo ook de noordelijke kant van de Prins Hendriklaan, waar voor de oorlog een kerk had gestaan en door ons 'de puin' werd genoemd. De overgave vond plaats in de Van der Takstraat op het Noordereiland, tussen de Maasbrug en de Koningsbrug.

Gefascineerd zat ik dan te kijken naar de zon, tenminste als het niet bewolkt was, tot die helemaal achter de horizon was verdwenen in prachtige goudgele, donkerblauwe en paarse tinten. Als jongen van een jaar of zes droomde ik dan weg, zittende in die kleine keukenkamer. Wij noemden dat de achterkamer. Eigenlijk was het helemaal geen keukenkamer, maar meer een eetkamertje van ongeveer vier bij vier meter met aangrenzend in de hoek een keukenkast. Dat was een kast met een aanrecht, met daarin een gootsteentje en waterkraan waar een stuk van een gasslang aan bevestigd zat. Als ik wat water dronk, stopte ik gewoon die slang in of aan mijn mond en proefde dan waar dat slangetje eerder voor had gediend. In de keukenkast zat ook een afvoer en een kleine ruimte voor een tweepits gasstelletje. Hoog aan de zijkant in die 'keuken' zat een klein raampje dat moest zorgen voor ventilatie. Daar had je echter niet veel aan: als mijn moeder spruitjes of zo had gekookt, dan rook ik dat 's avonds in bed in de zogenaamde zijkamer nog. Er had ooit een deur gezeten voor die keukenkast, maar die had mijn moeder in de laatste winter – de hongerwinter – opgestookt in ons potkacheltje.

Net voordat de zon verdween achter de horizon, scheen ze precies bij ons naar binnen door de twee smalle schuiframen. Ik kreeg dan soms het gevoel dat ik geroepen werd: 'Kom... kom dan...' Ik dacht dan: ja, daar moet ik naartoe! Daar achter de zon is het beloofde land, het Indonesische paradijs.

'Kom, jongen,' zei mijn moeder. 'Wat zit je te dromen? Ga zitten, we gaan eten.' Zo werd mijn droom dan ruw onderbroken.

Daar in dat kamertje met dat poppenkeukentje speelde zich het grootste gedeelte van ons gezinsleven af. In de tussenkamer sliepen onze ouders in een echte bedstede. De voorkamer was voorbehouden aan visite, wij als kinderen (ik had twee oudere zusjes) kwamen daar zelden. Het keukenkamertje, waar het ondanks alles erg gezellig kon zijn en waar het in de winter heerlijk warm was doordat mijn moeder het potkacheltje zodanig opstookte met cokes, eierkolen, briketten en soms – als het financieel mogelijk was – antraciet, waardoor de zijkant van dat kacheltje roodgloeiend stond. Tijdens de winters in de oorlog kon ze dat nooit doen, doordat alles wat brandbaar was door de toenmalige vijand was opgevorderd. We genoten daar met volle teugen van, radio aan en naar Paul Vlaanderen luisteren op zaterdagavond. Televisie bestond toen uiteraard nog niet.

Daar achter de zon, daar is Indonesië, daar is het, daar wil ik heen, dacht ik dan, zittende in het schemerdonker – het licht mocht pas aan als het echt helemaal donker was, 'schemeren' noemde mijn moedertje dat. Dat gevoel van heimelijke voor-heim-

wee ben ik nooit kwijtgeraakt: een onbestemd verlangen naar het vreemde, het onbekende, naar Indonesië! Wie kon toen vermoeden dat die wens uiteindelijk zou uitgekomen? En hoe...!

Figuur 1 Noordereiland-Rotterdam waar ik ben opgegroeid.

Inleiding

Daar lag ik dan: midden in de nacht, 22 april 2002, naakt, geblinddoekt, handen en voeten geboeid, op mijn buik. Ik hoorde water, golfslag, voelde zand in mijn gezicht. Ik dacht dat ik op het strand lag, angstig dat ze me in het water zouden gooien.

Op dat moment vlogen er allerlei rare gedachten door m'n kop, ik wist niet wat ik moest denken. Dat ik in gevaar was, begreep ik. Regelmatig had ik barbaarse verhalen gehoord over de Indonesische politie: wat ze met je doen op het moment dat ze je in handen hebben.

Ik was hulpeloos, kon niks, de stress gierde door mijn lijf. Wat moest ik doen en zeggen en was vooral niet?

Iets hards drukte achter tegen m'n nek en een stem vroeg 'Weet je waar we zijn?'

Ik antwoordde (we spraken Indonesisch): 'Nee, ik weet het niet.'

'We zijn op een begraafplaats,' vervolgde de stem, 'zodra we klaar zijn met jou zullen we je hier begraven. Niemand vind je, niemand die het weet!'

Op dat moment dacht ik: mijn God, hoe kom ik hieruit? Hoe en waarom ben ik hierin verzeild geraakt? Het heeft echter geen nut om in Indonesië zo te denken. Het is het grootste islamitische land ter wereld, meer dan negentig procent is moslim. Ik kon maar beter Allah aanroepen...

Ineens was er een explosie! Ik begon in mezelf te bidden: Bismillahirrahmanirrahim, Bismillahirrahmanirrahim, Bismillahirrahmanirrahim. Driemaal, had Inri me gezegd: 'Dat moet je altijd driemaal zeggen in jezelf, dan komt het goed, Allah helpt je.' En inderdaad, het hielp...

Deel 1

1. De reis

Op 6 februari 1992 vloog ik met Garuda Indonesia van Amsterdam naar Jakarta, voorste rij, gangpad toeristenklasse. Daar zit je niet fijn. Iedereen die naar het toilet moet, loopt langs je. De bemanning naar de pantry eveneens, een hoop gedoe en drukte. Ik had gelijk al een beetje herrie met een stewardess, omdat ik volgens haar te veel handbagage bij me had. Dat klopte ook wel, ik had van alles bij me. Ik had al mijn huisraad verkocht en wat over was ergens opgeslagen (al bleek dat later wel allemaal verdampt te zijn). Ik zag het even niet meer zitten in Nederland. Zowel zakelijk als privé had ik een paar tegenslagen moeten incasseren.

Ik had twee grote koffers als bagage gedropt bij het inchecken en twee grote tassen als handbagage bij me, toen kon dat nog. Alles was gemaakt van echt leder en van het merk Maserati. Dat had ik nog kunnen redden van de ondergang. Ik wilde wat van de wereld zien, een wereldreis maken en was van plan om te beginnen met een paar weken vakantie in Indonesië.

Ook wilde ik, terwijl ik in Jakarta was, uitzoeken wat er precies aan de hand was met Pingkan (hierna Inge), mijn partner en moeder van onze twee dochtertjes. Tijdens een eerdere trip, die ik haar had geschonken omdat ze zo graag naar haar geboorteland wilde, had ze iemand anders – lees: een rijkere man – opgeduikeld. Daarna zou ik wel kijken wat het leven me zou brengen.

Ik had 100.000,- gulden contant bij me en kon het vermoedelijk wel een tijdje uitzingen. Zoals met zoveel liep het echter allemaal heel anders dan ik had voorzien. Het heeft eigenlijk geen zin om iets te plannen, vooral niet als je van tevoren niet precies weet waar je terechtkomt. Ik had beter een zogenaamd ‘round the world’ ticket kunnen kopen. Dan was ik min of meer verplicht geweest om Indonesië na korte tijd weer te verlaten. Ik had echter slechts een enkele reis naar Jakarta geboekt.

Halverwege de vlucht kwam ik, ondanks onze valse start, in gesprek met die bewuste stewardess. Ze had mooie groene ogen, waar ik mijn ogen niet vanaf kon houden. We hadden dan ook regelmatig oogcontact. Ze had ook een alleraardigste collega, waarin ik misschien nog wel meer interesse had. Zij had donkere ogen, zoals de meeste Indonesische mensen. Ze gaven me allebei hun telefoonnummer. Haar collega, die Putri heette en Cecilia, oftewel Groenooogie.

In Jakarta probeerde ik eerst Putri te bellen, maar ik kreeg haar niet te pakken. Ik wist niet dat stewardessen over het algemeen op kamers woonden. ‘Rumah kos’ noemden ze dat. Wel inwoning echter zonder kost: eten moesten ze zelf regelen. Later leerde ik dat ze daar in zo’n kosthuis een kamer(tje) huurden, omdat ze zelf van buiten de stad Jakarta kwamen. De voorschriften van Garuda waren zodanig dat ze verplicht in

Jakarta moesten wonen. Als ze ingedeeld waren – dus moesten vliegen – dan werden ze opgehaald en later weer thuisgebracht met Garuda busjes. Als ik dan naar zo'n 'rumah kos' of 'kos-kosan' belde, dan kreeg ik meestal iemand anders aan de telefoon die daar ook in zo'n kamertje woonde. Diegene had nog nooit van Putri gehoord, althans niet van die Putri.

Die kosthuizen hadden meestal behoorlijk wat kamers en het geheel was nogal onpersoonlijk. De telefoon was één voor allen, dus ik kreeg iemand aan de telefoon die toevallig aanwezig was en zich in de buurt van de telefoon bevond. Toen was mijn kennis van het Indonesisch ook nog nihil, dus ik kon ook niet uitleggen wat ik wilde. Dus ik maar roepen: 'Putri, Putri!'

Als antwoord kreeg ik alleen: 'Halo, halo?'

Daar reageerde ik dan op met: 'Halo, Putri. Halo, halo. Putri, Putri!' Dat ging een paar minuten zo door, totdat ik er genoeg van kreeg en de hoorn er maar op smet. Ik gaf het op en zodoende bracht het lot me naar Groenoogje...

Groenoogje woonde destijds in een klein huisje dat ze samen met een collega stewardess huurde. Ze had een eigen directe telefoonaansluiting, dus lukte het me om in contact met haar te komen. Misschien moest het zo zijn. Hoe raar het ook klinkt: er kwam een jarenlange relatie van. Later zijn we zelfs gaan samenwonen, gezellig met z'n tweetjes in een klein huisje aan een smal straatje in de wijk Kelapa Gading. Dat vond Groenoogje beter, omdat er op een gegeven moment een dode kat in de brievenbus zat en ze dat beschouwde als een soort bedreiging van de omwonenden. Ik zag het als een lugubere grap, maar zij duidelijk niet. Waarschijnlijk had het iets te maken met het feit dat ik daar regelmatig overnachtte. Volgens islamitische opvattingen is dat uit den boze wanneer je niet getrouwd bent en dat waren wij natuurlijk niet. Overigens was Groenoogje katholiek.

Bij aankomst op Jakarta Soekarno-Hatta Airport, ook wel Cenkareng genoemd, stond mijn ex-partner Inge mij samen met onze twee dochttertjes en wat familieleden op te wachten.

Inge had de benen genomen met een Chinees met veel meer geld dan ik ooit had bezeten en waarschijnlijk ook ooit zou bezitten. We hadden samengewoond in de zogenaamde Shell Flat te Delft, maar ze wilde met alle geweld op vakantie naar Indonesië. Ik vond het prima. Eenmaal daar werd ze voorgesteld door Kiki P, een vroegere vriendin van haar, aan een Chinese zakenman genaamd Alex Nyolito. Ze was alras verkocht, waarschijnlijk omdat bij mij de geldkraan was opgedroogd en de kraan bij deze man wagenwijd openstond. Kortom: na heel veel toestanden was zij met onze twee jonge dochters beland in Indoland. Samen met haar nieuwe vriend zwierven ze van hotel naar hotel. Die nieuwe vriend was getrouwd en had twee kinderen. Onze

kinderen werden onder de hoede genomen door Inge haar moeder, die inmiddels ook al in Indonesië was, volledig gefinancierd door de nieuwe liefde van Inge. Dus Inge was bijvrouw – of beter: maitresse – geworden van die man. Niet veel later was ze zelfs zwanger van hem en baarde ze een dochter, haar derde. Ik heb toen moeite gedaan om haar tot rede te brengen. We hadden namelijk best een leuk gezin en die Indonesische gezelligheid met familie en kennissen beviel mij wel, vooral het eten. Inge had zichtbaar genoten van ons leven samen en ik had haar altijd vrijgelaten. We hadden zelfs nog enkele jaren in Parijs gewoond, aan de Boulevard Arago, op de grens van Arrondissement 13 en 14, vlak bij de wijk Gobelins en niet ver van Chinatown. Dat was een gezellige tijd geweest. Bijna ieder weekend hadden we bezoek gekregen van familie, kennissen en vrienden uit Nederland en België. Later zijn we teruggegaan naar Nederland en terechtgekomen in Delft. Samen met een bekende ex-voetballer bestierde ik een fitnesswinkel in Den Haag. Dat ging goed, totdat Inge besloot naar Indonesië te gaan en pardoes in de armen – én het bed – van haar Chinees belandde. Door dit gebeuren gaf ik de brui aan alles en iedereen en verdween van het scherm: op naar de vreemde, op naar het beloofde land, het land uit mijn jeugddromen, Indonesië!

‘One fine day, it will be your turn. You will leave home, cities and countries to pursue grander ambitions. You will leave family, friends, lovers and possibilities for the chance to roam the world and make deeper connections. You will defy your fear of change, hold your head high and do what you once thought was unthinkable; walk away from everything. And it will be scary. At first. But what I hope you’ll find in the end is that in leaving, you don’t just find love, adventure or freedom. More than anything you find YOU.’ – <Auteur onbekend>

(‘Op een mooie dag ben jij aan de beurt. Je verlaat huis, steden en land om grotere ambities na te jagen. Je laat familie, vrienden, geliefden en mogelijkheden achter voor de kans om over de wereld te zwerven en diepere verbindingen te maken. Je zult je angst voor verandering trotseren, je hoofd hooghouden en doen wat je ooit dacht dat ondenkbaar was; weglopen van alles. En het zal eng zijn. Aanvankelijk. Maar wat ik hoop dat je uiteindelijk zult vinden, is dat je door te vertrekken niet alleen liefde, avontuur of vrijheid vindt. Meer dan wat dan ook je vind JEZELF.’)

2. Jakarta

Enfin, ik ging dus naar Jakarta. Om wat bij te komen, nam ik mijn intrek in het Mandarin Oriental hotel aan het Plaza Indonesia. Mooie kamer met uitzicht op een grote rotonde met in het midden het monument ‘Selamat Datang’ (dat ‘welkom’ betekent). Ik dacht: dat is zeker voor mij, hier blijf ik voorlopig maar even.

In de kelder van dat hotel zat een behoorlijk drukbezochte loungeclub, er trad regelmatig een band op uit de Filipijnen. Met een van de twee zangeressen kreeg ik al snel een kortstondige, heftige verhouding. Dat kwam mede omdat ik opviel: elke avond zat ik daar en maakten we een praatje. De bandleden logeerden ook in dat hotel en van het een kwam het ander. Ik wist niet wat er gebeurde, ik was daar pas een paar dagen en lag al met een lekker jong grietje in bed. Ik had seks op een manier die ik niet gewend was – op z’n Filipijns, zal ik maar zeggen – iedere nacht weer, we hadden genoeg tijd. De club ging om twee uur dicht en zij moest pas in de namiddag een beetje oefenen, andere liedjes instuderen en zo. Iedere avond zong ze ‘The Power of Love’ voor mij, althans, ik nam voor mijn eigen gemoedsrust maar aan dat het voor mij was.

Na mijn diner zat ik dan vanaf een uur of tien ’s avonds in die club. Ze was mooi, lief en had heel kleine, schattige voetjes. We hoefden de deur niet uit, alleen van haar kamer naar de mijne of andersom. Het was helemaal jokidoki en in bed... mmm... niet verkeerd, niet te versmaden. Ik leerde van haar een heleboel nieuwe dingen, zij had duidelijk meer ervaring dan ik. Ze heette Alex, eigenlijk Alexis. Ze vertelde dat haar naam zoiets als afstoten van mannen betekende. Daar heb ik niets, maar dan ook helemaal niets van gemerkt. Voor mij was ze meer een soort magneet op dat moment. En ik dacht: zie je wel? Dit is inderdaad het beloofde land: Indonesië met een Filipijns tintje.

Toen het contract van die band afliep, moest ze weer terug naar haar vaderland. Ons afscheid was zeer innig. Ik beloofde dat ik haar zou komen bezoeken, ik had immers een wereldreis gepland. Daar is echter niets van terechtgekomen. Na enkele sms-berichten en een paar telefoontjes was de liefde snel bekoeld. Mede omdat Alex een ander contract tekende in Japan en ik inmiddels alweer andere interessante dames had ontdekt.

In die club leerde ik een paar lokale mensen kennen, ik zat er vrijwel iedere avond. Dezelfde club, andere Amerikaanse band. Ze zongen ‘I want to break free’ – een nieuwe hit die ik toepasselijk voor mij vond. Ik viel nog steeds behoorlijk op met mijn witte kop, ondanks dat ik iedere middag een paar uur aan het zwembad lag.

Die nieuwe ‘vrienden’ namen me mee donker Jakarta in. Ik wist niet wat ik mee-maakte, ik was nog niet vaak in een discotheek geweest, slechts een keer in de ‘IT’ in Amsterdam en heel vroeger eens in ‘Le Bateau’, de club van Hilton Rotterdam.

Jakarta was een openbaring voor me: veel mooie jonge vrouwen. Als jij als man aardig was, waren zij nog aardiger, zeer lief en gewillig. Ze hadden niet veel praatjes, maar waren stuk voor stuk aantrekkelijk en blij. Omdat ik anders was dan wat ze gewend waren, had ik een aantrekkingskracht op hen. Als Europeaan viel ik natuurlijk op in dat nachtleven, alle anderen hadden zwart haar en ik blond. Daarbij was ik galant en niet opdringerig, dat waardeerden ze. Ik gedroeg mezelf als een gentleman, dat waren ze niet gewend.

Het begon mij in ieder geval steeds beter te bevallen in dat land, eigenlijk had ik het heel goed naar mijn zin.

Ik huurde een huisje aan Jalan (straat) Haji-Nawi en nam daar mijn intrek, samen met twee jonge vrouwelijke bedienden (Pembantu's). Eigenlijk had Inge dat geregeld, voor mijn gevoel wist ze nog niet precies wat ze wilde. Ik deed nog moeite omdat ik hoopte dat er nog wat te lijmen viel. Toch had ik me die moeite beter kunnen besparen: als het nog goed was gekomen en er was eens een meningsverschil, dan had ik haar telkens die situatie voor de voeten gegooid. Het kwaad was dus geschied en niet meer herstelbaar. De rancune en achterdocht zouden altijd blijven.

Buiten dat was ik al in de 'genietmodus' geschoten. Ik wilde eigenlijk niet meer terug naar mijn oude leventje. Ik had het opeens veel te goed naar mijn zin daar. Maar dat wist Inge niet, ze had daar geen oog voor, ze was veel te veel met haar Chinees bezig. Soms woonde Inge met de kinderen bij mij in huis, dan sliep ze niet bij mij. Af en toe kwam ze dan naar mijn kamer. Dan trok ze haar kleren uit en zei: 'Pak me maar.' Dan bedreven we de liefde met elkaar. Misschien gaf die Chinees haar toch niet genoeg op dat gebied of misschien was ik beter in bed, daar ben ik nooit achter gekomen.

Als ik een nachtje niet was thuisgekomen, verweet ze me weleens dat ik haar bedroog. Dat vond ik wel wat hypocriet. Op een zeker moment kreeg ik er genoeg van. Ik heb Inge en haar moeder toen vriendelijk, beleefd, maar dringend verzocht te vertrekken. Toen was de kogel dus echt door de kerk: ik was weer alleen. Toch was ik niet eenzaam. Uiteraard was ik regelmatig bij Groenoogje, de stewardess (Pramugari), als ze tenminste in Jakarta was. Zij woonde op dat moment nog steeds met een collega van haar in dat kleine huisje, ook in Kelapa Gading. Hun diensten liepen niet synchroon, dus meestal was ze alleen en bleef ik daar slapen. Ze verbleef ook regelmatig bij mij. Als ze in het land was, bleef ik wel trouw aan haar. Zij vloog op lange afstanden, was een soort hoofdstewardess. Ze zat altijd op vluchten naar Amsterdam of Los Angeles en was dan minimaal twee, maar soms zelfs drie weken weg. Als zij niet thuis was, was ik ook niet thuis. Zij woonde daar totdat die dode kat in de brievenbus zat, toen ging ze ergens anders heen: zelfde stad, zelfde wijk, andere straat.

Geld vloeyde rijkelijk, ook in Indonesië. Ik zag al vrij snel de bodem opdagen van mijn geldvoorraad en moest proberen om wat te verdienen. Inge vroeg me ook steeds om geld: van twee walletjes eten leek haar goed te bevallen. Die Chinees was mis-

schien toch niet zo royaal als ze had gehoopt.

Omdat ik het zo goed naar mijn zin had, wilde ik voorlopig niet weg uit Indonesië. Ik was dit leven niet gewend, ik had altijd hard gewerkt, ik had de wereld rondgereisd maar niets écht gezien. Het draaide altijd om zaken en dan ging ik weer weg. Ik ben op veel plaatsen geweest, vooral in Arabië en Afrika, maar ook in Amerika en in bijna alle landen van Europa. Nooit heb ik écht genoten, ik had wel eens een vriendinnetje hier of daar, maar ik ging nooit echt op stap. Mijn zakenrelaties waren allemaal hardwerkende, serieuze familiemannen. Ik kwam vaak bij ze thuis, waardoor het contact met sommigen zelfs uitgroeide tot een vriendschap.

Uitgaan is niet goedkoop, ook in Jakarta niet. Ik was dus genoodzaakt om na te denken wat ik wilde en kon gaan doen: er moesten pegels op tafel komen. Indonesië was wel een goedkoop land, zeker destijds, maar ja... als je iedere nacht in een of andere club zit, stromen ook roepia's gemakkelijk en snel je zak uit.

3

Medio 1993 ging Groenoojie dus verhuizen. Ze huurde een klein huisje, ook in Kelapa Gading. Ik trok bij haar in en liet Haji-Nawi achter me. Met deze stap kwam er definitief een einde aan mijn relatie met Inge. Zij werd gedegradeerd (of gepromoveerd?) tot een van mijn exen.

Groenoojie vloog nog steeds op verre bestemmingen, Amsterdam en Los Angeles, met toen nog diverse tussenlandingen. Bij iedere tussenlanding werd er van crew gewisseld, de overgebleven crew wachtte dan weer op een volgend toestel en deden dan weer dienst tot de volgende tussenstop. Er was niet iedere dag een vlucht naar die bestemmingen en ze moesten een minimum periode rust nemen, daarom waren ze altijd zo lang onderweg. Steeds was ze twee tot drie weken weg, dus ik kon volop genieten van mijn vrijheid. Groenoojie zat bijvoorbeeld iedere reis naar Los Angeles, eenmaal heen en eenmaal terug, een paar dagen in Hilton Hawaii op kosten van Garuda Indonesia – destijds had zo'n crew eigenlijk een heerlijk leven.

Mijn eerste bij-vriendinnetje was Yuris. Destijds werkte ik met iemand samen op het gebied op export van computers uit Thailand, waarover later meer, op een kantoor in het World Trade Center aan Jalan Jenderal Sudirman. Yuris was daar secretaresse. Ik kreeg haar min of meer op een presenteerblaadje aangeboden. Yuris was – om onduidelijke redenen – stapelgek op mij. Zij was zesentwintig, ik drieënvijftig. Zij was moslima, ik ben niet gelovig opgevoed. Toch zat zij daar niet mee en ik uiteraard ook niet. Moslimmeisjes hebben ook spleetjes en voor mijn gevoel zijn die lekkerder dan Nederlandse spleetjes. Wat je ver haalt, is lekker, zeggen ze weleens. Yuris wilde af en toe wel genieten met mij en ik vond het onbeleefd om te weigeren.

Toen ze doorkreeg dat ik niet trouw was en dat het toch niets serieus zou worden tussen ons, trouwde ze plotsklaps met een oude schoolvriend van haar. Ik ging toen met Theo, een Nederlandse kennis van me, naar de receptie. Een vriendin van Yuris had daar, op aandringen van Yuris, voor gezorgd. Toen Yuris mij zag, barstte ze in huilen uit. Ik zei: 'Theo, wegwezen hier!' We zijn toen snel vertrokken. Die vriendin zei me dat Yuris 'sakit hati' (hartzeer) had, maar dat niemand het begreep. Het was alsof Yuris een geheim meedroeg, vertelde ze. Was dat mijn schuld? Ik vermoedde van wel! Ondanks dat ik het zielig vond, zou dit niet het laatste hart zijn dat ik zou breken daar in Indonesië. Theo offerde dat ze misschien zwanger was en daarom plotseling trouwde. Gemakshalve nam ik aan dat als dat zo zou zijn, Yuris me dat had laten weten.

Indonesië is dus een hoofdzakelijk islamitisch land en voor de islamitische wetten – de sharia – is veel van het wereldse verboden. Doch in Jakarta was alles mogelijk. Daar stonden 's avonds mooie, jonge meisjes langs de straat 'bij te verdienen.' Men zei om de studie die ze doen of willen doen te kunnen betalen. Ook stonden er veel

zogenoemde ladyboys, die niet te onderscheiden waren van de jonge meisjes. Het mocht allemaal niet, maar het was er wel.

In Jakarta bruiste het nachtleven volop: discotheken, karaokebars, casino's, gokhallen, hoerenkasten en ga zo maar door. Allemaal illegaal, maar het was er, vooral in de 'Kota' (Downtown). In die gelegenheden vond je ook de zogenoemde aquaria: rijen mooie, jonge dames, trapsgewijs zittend met ieder een nummer opgespeld. Je kon dan zo'n meisje kiezen en ze bij 'de mami's' (dames die een aantal van zulke meisjes onder hun hoede hadden) bestellen om per uur te huren. Zo'n meisje was dan een soort gezelschapsdame die gezellig bij je kwam zitten, liedjes meezong en soms meeding naar de discotheek om te trippen. De meeste van die jonge dames waren ook niet vies van een pilletje. Het was een gezellige boel. Vaak waren ze ook bereid om voor een paar honderdduizend roepia mee te gaan naar een hotel. Er waren zelfs disco's waar je een kamertje kon huren, per uur... Allemaal dankzij het allesoverheersende systeem van de corruptie: niks mocht, alles kon. Ik heb van zulke kamers nooit gebruikgemaakt mede omdat je nooit weet wie of wat er vóór jou van gebruik maakte. Ik gebruikte mijn versierkunst. Ik dacht weleens: ze spelen het mee. Vaak ging het namelijk wel erg gemakkelijk. Het waren absoluut geen prostituees, die zag je toen nog niet in de disco. Prostitutie was ook zeer strikt verboden in dat voor mij beloofde land.

Ik stopte zo'n meisje af en toe wat toe. Als de relatie wat langer duurde, dan hielp ik haar met wat geld. Mijn voordeel was dat ik een Bule was (blanke, spreek uit: 'boele'). Dat trok ze kennelijk aan. Ik was complimenteus, charmant en absoluut niet opdringerig. Misschien vielen ze wel voor mijn accent, het gebrekkig Indonesisch dat ik toen sprak, vonden ze mogelijk leuk.

Met Groenoogje had ik als ze in Jakarta was steeds een goede tijd, we sliepen vaak in gezellige hotels, gingen in de weekenden naar de bergen (Puncak) of naar Lembang bij Bandung, waar we dan paarden huurden voor een rit door de bergen. Dat waren gezellig uitstapjes met altijd lekker eten. Groenoogje was er erg goed in om de juiste eettentjes te vinden, met haar heb ik nooit in chique tenten gezeten, altijd low profile maar wel erg lekker.

Ik ging toen graag naar Bogor, alleen al voor de zogenaamde 'Lumpia basah' (natte loempia). Vers gemaakt terwijl je wacht, flinterdunne loempiavellen met verse inhoud, veelal vegetarisch met hooguit wat heerlijk gekruide kip. Die aten we dan gewoon zittend op de stoep langs de weg, heerlijk.

Toen had ik in feite al een behoorlijk dubbelleven: als Groenoogje er was, gedroeg ik me netjes en serieus. Zodra ze weer weg was, hing ik weer de beest uit.

Het was in Indonesië vrij normaal wanneer een oudere man zich met een jongere dame in het openbaar vertoonde. Leeftijd speelde geen enkele rol, vooral niet als je bijvoorbeeld Europeaan, Amerikaan etc, was. Ik genoot er met volle teugen van. Toch ging ik niet met té jonge meisjes op pad. Ze waren allemaal ouder dan tweeëntwintig,

althans: als ze daarover tenminste eerlijk waren. Sommigen waren zeker al over de dertig, maar altijd jonger dan ikzelf.

In Nederland heb ik nooit echt genoten toen ik jong was en net na de oorlog (ik ben in 1940 geboren) opgroeide in een arbeidersbuurt. Op mijn vijftiende was ik al aan het werk. Van m'n dertiende zat ik twee jaar lang op een internaat. Daar viel niks te puberen. Ik beleefde mijn uitgestelde puberteit in Indonesië.

Op een keer had ik gelijktijdig drie vriendinnetjes. Het was lastig om ze qua namen uit elkaar te houden. Ik noemde ze daarom allemaal Sayang, dat schatje betekent. Ik liet vier zilveren ringen maken. Althans, het leek op zilver. In Indoland wist je dat nooit helemaal zeker, het was in ieder geval niet duur. Een voor mijzelf en de drie meisjes kregen er ook eentje. Zo kwam ik niet in de war, ringetje om, ringetje af was niet nodig. Alleen als Groenooje er was, ging de ring af. Ik had haar er ook een moeten geven, dan was het helemaal in orde geweest. Groenooje was gevaarlijk slim, achterdochtig en jaloers.

Ik was nog een tijdje (tegen betaling) het gezicht voor 'HAS Salon Kecantikan Mobil', vrij vertaald: schoonheidssalon voor auto's. Daar zorgde men ervoor dat auto's er weer als nieuw uitzagen. Er werd zelfs een 'nieuwe autogeur' aan gegeven. Vijf jongens waren dan de hele dag bezig met een auto. Er werden allerlei schimmige chemicaliën gebruikt, zelfs zodanig dat er van de aluminium treeplanken van de grotere modellen rook opsteeg tijdens het schoonmaken. Toch zagen de wagens er daarna weer spik en span uit, bijna als nieuw. We deden alsof ik speciaal uit Duitsland was gekomen om expertise te verlenen voor wat betreft het schoonmaken van auto's. Er kwam een fotootje in de folder en ga zo maar door. Dit speelde zich af aan de Jalan Radio Dalam. In Jakarta Selatan (zuid) zaten veel van die salons. HAS was wel de bekendste en – wellicht mede door mijn toedoen – de meest succesvolle. Bij HAS ontmoette ik weer een leuk meisje waar ik 'iets' mee kreeg. Dat verwonderde me steeds weer: waarom was het zo gemakkelijk om mooie, lieve en nette meisjes te versieren? Of zag ik het verkeerd: versierden zij mij? Het zou kunnen dat economische achtergronden daar ook een rol bij speelden. Ze hadden wel wat gevoel voor je, het waren absoluut geen publieke dames! Ze waren trots als ze rondliepen met een Europeaan. Van Australiërs moesten ze niet veel hebben. Australiërs waren over het algemeen ruwe jongens die te veel dronken. Die hingen meestal rond in het Hard Rock Café aan Jalan Jenderal Sudirman.

Europeanen, Australiërs, Amerikanen et cetera, die onder de noemer bule vielen, vertoonden zich niet of nauwelijks in Downtown, de Kota (De binnenstad van Jakarta). Ze voelden zich daar simpelweg niet veilig. Ik kwam er wel, dag en nacht, en heb nooit enig probleem gekend. Die gasten hadden niet in de gaten dat je in de Kota heel veel leuke, lieve dames kon ontmoeten dan in het Hard Rock Café waar althans toen professionals rondliepen.

Laat ik duidelijk zijn: ik hou van mijn kinderen, ik ben blij dat ik ze heb. Toch heb ik weleens gedacht: dat als ik twintig was geweest en wist wat ik toen wist, dan was ik daar véél eerder naartoe gegaan.

Ik begon me meer en meer te vermaken in Jakarta, voornamelijk in het nachtleven. Zoals we weten, staat de islam niet veel toe, vooral niet op het gebied van drank, het nachtelijke leven en intieme contacten tussen mannen en vrouwen buiten het huwelijk. Niets mag, maar in Jakarta was alles maar dan ook alles mogelijk.

Gokken is binnen de islam een absolute 'no go'. Toch wemelde het er van de illegale casino's en gokhallen. Allemaal clandestien, maar wél onder controle en bescherming van de politie – die onder andere op die manier aanzienlijk bijverdienden als particuliere security.

Het gebeurde soms dat er een andere concurrerende groep of afdeling van de politie een inval deed in zo'n 'casino' en alles in beslag nam. De volgende dag ging dat casino dan gewoon weer open met een andere inrichting of dezelfde, die ze door snel onderhandelen en een financiële regeling weer terughaalden. Een soort losgeld, dus. Het ging over het algemeen zo: iemand huurde een hal, spoot alles wit of zwart, maakte een deal met de eigenaar van gokkasten, die de eigenaar bleef van de apparaten en draaien maar. De huurder van de hal betaalde personeel, huur et cetera en de opbrengsten werden gedeeld. Als het spul in beslag genomen werd, dan ging de eigenaar van die kasten onmiddellijk met de politie in onderhandeling om ze terug te halen. Zulke handel was, voor zover ik weet, uitsluitend in handen van mensen met een Chinese achtergrond.

In het kantoorje van zo'n gokhal hadden ze dan een computer die alle gokkasten controleerde. Zodra er een kast was die te veel of te vaak uitbetaalde, dan werd die kast snel bijgesteld.

Die gokkasteigenaren hadden natuurlijk geen niet-aflatende voorraad gokkasten staan: ze kochten de kasten die in beslag genomen waren gewoon weer terug van de politie, want wat moest die ermee doen? De politie had er niets aan en vernietigen nee dat was niet de oplossing. Ze vonden dat zonde denk ik, een vernietigde gokkast bracht immers niets meer op.

Ik weet niet of het nu nog zo gaat, maar destijds in ieder geval wel. Ik ben er vaak getuige van geweest en had veel kennissen in de Kota, van wie ik deze verhalen hoorde. Ze bleven allemaal lachen, voor hen was het een win-winsituatie. De gokkers trokken aan het kortste eind. En zo ging en gaat het altijd, ook in legale casino's.

Die periode was ik een graag geziene gast in veel discotheken en karaokebars. Ik maakte veel kennissen, vooral onder de Indonesiërs van Chinese afkomst die al generaties lang in Indonesië leefden en werkten. Er werd gezegd dat tachtig procent van de Indonesische economie draaiende werd gehouden door dat soort Chinese Indonesiërs. Chinezen zijn van nature harde werkers, erg slim, geboren gokkers en

nachtelijke feestbeesten. Ik heb heel veel prettige stapnachten beleefd met deze mensen en kon erg goed met ze overweg.